

N:o 140.

Af Herr E. Westin: Om underdånig skrifvelse angående upphäfvande af de lagstadganden, som göra konfirmation och nattvardsgång till vilkor för äktenskaps ingående och borgerliga rättigheters åtnjutande.

Under de senare åren har den grundsats alltmera gjort sig gällande inom vårt land, att ingen bör genom förlust af medborgerliga rättigheter tvingas att tro och bekänna något, som icke är hjertats fulla öfvertygelse eller kränker ens samvete. I enlighet med denna grundsats har lagstiftaren också småningom lossat på de band, som sökt hålla den religiösa trosfriheten inom bestämda gränсор. Grundlagens bud, att Konungen skall ingens samvete tvinga eller tvinga låta, har således allt mera blifvit en verklighet. Den tid torde också vara förbi, då man med hopp om framgång kan använda tvångsmedel för att qväfva hvarje rörelse, som icke i allo öfverenstämmar med kyrkans antagna tro och be-kännelse.

Den fria forskningen, genom lag och medvetande sålunda erkänd, har jemväl banat sig väg, och det ganska långt, inom religionens område, och Pilati fråga: »hvad är sanning?» har uppstått inom månget bröst. Liksom på hvarje annat område på den menskliga odlingens fält olika meningar framstå, så har äfven under sökandet efter religionens sanning olika meningar uppstått och komma att uppstå. Att derföre undanrödja sådana lagstadganden, som ännu, om också blott till skenet, binda ens samvete och öfvertygelse, anser jag böra ligga lagstiftarne varmt om hjertat.

I kyrkolagens 15 kap. 11 § stadgas, att ingen skall trolofvas, som icke kan Luthers katekes och hafver begått Herrans nattvard. Före natt-

vardens begående första gången fordras också att aflägga sin tro på kyrkans lära och bekännelse. Af allt detta framgår att ingen, som af en eller annan anledning afhållit sig från konfirmation och nattvardsgång och icke utträdt ur statskyrkan, på sätt om sådant utträde finnes stadgadt, kan ingå ett laggiltigt äktenskap. Att kyrkan skall meddela sin välsignelse åt dem, som icke vilja begagna hennes nådemedel, vill jag icke påstå, men å andra sidan anser jag, att kyrkan icke heller bör lägga hinder i vägen för äktenskaps ingående för dem, som icke vilja tillhöra henne. Äktenskapet anser jag vara en gudomlig stiftelse, nödvändig icke blott för den enskilde utan jemväl för samhället — icke blott för det kristna samhället utan jemväl för det hedniska. I enlighet med denna grundsats anser jag, att tillfälle bör beredas alla, såväl dem som hafva någon religiös tro, som dem hvilka alldeles sakna en sådan, att ingå ett inför svensk lag giltigt äktenskap. Med denna min framställning afser jag fördenskull undanrödjande af de lagstadganden, som fordra en viss religiös bekännelse som vilkor för äktenskaps ingående.

Af gammalt har varit för sed i vårt land att, då ett barn uppnått 15 års ålder, detsamma lemnats en särskild undervisning i kristendomens sanningar och sedermera efter offentligen aflagda konfirmationslöften admitterats till Herrans heliga nattvard. Med bäfvande hjerta har mångt nattvardsbarn aflagt dessa löften, och få torde vid det tillfället hafva haft fullt klart för sig vigten och beskaffenheten af de dyra löften de då afgifvit. Ännu mindre torde deras antal vara, som hafva hållit hvad de då lofvat. Derom lemnar den dagliga erfarenheten ojäfaktiga bevis. Att någon i egentlig mening blifvit tvingad till dessa löftens afläggande vill jag icke påstå, liksom jag tror vanans makt härvidlag vara större än lagens; men otvifvelaktigt är, att äfven sådana finnas, som just för rättigheten att få ingå äktenskap hafva låtit beqväma sig till konfirmation och nattvardsgång. Detta anser jag icke vara rätt, emedan detta nådemedels begagnande eller icke bör bero af hjertats fria val. I våra dagar torde äfven sådana finnas, som i afseende å kyrkans lära och bekännelse hysa sådana samvetsbetänkligheter, att de anse sig förhindrade från att låta sig konfirmeras. De äktenskap sådana ingå betraktas därför såsom otillåtna förbindelser, och deras barn såsom oäkta. I borgerligt hänseende torde också i följd af detta hvarjehanda förvecklingar uppstå, såsom i fråga om arf, giftorätt m. m.

Månhet om den rena läran och kyrkans enhet, och fördenskull utslutande af allt verkligt och förment katteri, torde hafva förestafvat detta kyrkolagens stadgande. För min del betviflar jag dock, att kyrkans

enhet numera befordras genom dylika lagbud. Tvärtom tror jag att de, som genom yttre lagbud tvingas att tillhöra en kyrka, men i själfva verket äro för henne främmande, för att icke säga hennes fiender, mera arbeta på hennes upplösning än på hennes enhet. Af detta skäl anser jag, att statskyrkans bestånd icke kommer att hotas genom en lagförändring i af mig nu antydda syfte.

Att den kristna staten detta oakadt bör tillse, att alla dess medlemmar komma i åtnjutande af religionsundervisning, anser jag vara nödvändigt. Jag har därför tänkt mig religionsundervisningen böra bibehållas obligatoriskt för alla, men dermed punkt. Efter genomgången sådan undervisning, torde vederbörande religionslärare antingen utfärda ett betyg derom eller också göra anteckning i kyrkoboken, hvarefter den sålunda undervisade vore berättigad till åtnjutande af alla medborgerliga rättigheter. Jag tror också, att hvarken stat eller kyrka skulle förlora härpå. Staten kan icke förlora något, ty ett meningslöst löfte och en ovärdig nattvardsgång äro icke egnade att skapa goda medborgare. Kyrkan kan icke heller förlora något, ty kyrkligt sinne uppkommer icke genom tvångsätgärder, ej heller befordras kyrkans bästa genom qvarhållande af likgiltiga eller fiendtliga element.

Att min åsigt om nödvändigheten af konfirmationstvangen upphäfvande delas af flere, torde framgå deraf, att tvenne af våra domkapitel hafva i sina utlåtanden i anledning af den så kallade nattvardspetitionen yttrat sig för önskvärdheten af det förefintliga tvängets upphäfvande, hvarjemte en underdånig petition i samma syfte för närvarande lärar cirkulera bland presterskapet. För många af dessa torde också detta tvång kännas tryckande, alldenstund de mången gång nödgas konfirmera sådana, som med allt sitt lefverne bevisa sig i själ och hjerta förakta, för att icke säga smäda, den lära de med munnen bekänna. Att bestämdt afråda sådana från konfirmation och nattvardsgång faller sig svårt, så länge presterskapet är satt i nödvändighet att då jemväl vägra lysning till äktenskap.

För så vidt jag rätt uppfattat ställningen, synes det mig, att en beaktansvärd del af vårt folk önskar detta tvängs upphäfvande. Då dertill kommer, att jemväl prester och domkapitel finnas, som äro af samma tanke, vågar jag uttrycka det hopp, att Riksdagen och Kongl. Maj:t jemväl skola fästa afscende dervid, allra helst som, enligt hvad jag här ofvan sökt ådagalägga, hvarken stat eller kyrka i verkligheten hafva något att derpå förlora.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag föreslå,

att Riksdagen måtte besluta aflåtande till Kongl. Maj:t af underdånig skrifvelse, innefattande anhållan att Kongl. Maj:t ville, med bibehållande af obligatorisk religionsundervisning, gå i författning om upphäfvande af de lagstadganden, som göra konfirmation och nattvardsgång till vilkor för äktenskaps ingående och borgerliga rättigheters åtnjutande.

Om remiss till vederbörligt Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 24 Januari 1878.

Erik Westin.

N:o 141.

Af Herr R. Ehrenborg: Om anslag såsom bidrag till kommunalutskylderna inom sådana landtkommuner, hvilkas fattigvård betungats genom garnison af värfvade trupper.

Under anhållan om hänvisning till vederbörligt Utskott samt utbedjande mig tillåtelse att inom en eller annan vecka få till samma Utskotts kännedom aflemna en bilaga, innehållande de skäl och uppgifter, på hvilka mitt förslag grundas, vill jag vördsammast hemställa,

att Riksdagen må på extra stat anvisa ett belopp af femton tusen kronor, att efter Kongl. Maj:ts bepröfvande få användas såsom bidrag till kommunalutskylderna